

Yhteisöviljelmä Helsingissä

Paikka Hermannin kaupunginosassa sijaitsevassa puistossa.

Menestymisvyöhyke ja **Viljely alkoi** Nykyiseen muotoonsa kehittynyt vuodesta 2012 alkaen.

Yhteisöviljelmän aktiivi Kristiina Salmén, viides viljelyvuosi alkamassa. Yhteisö koostuu lähellä asuvista, noin 20 innokkaasta viljelijästä.

Alueen koko Noin 1 000 neliömetriä.

Omistusmuoto Kaupunki on tarjonnut maan yhteisöviljelijöiden käyttöön.

teksti Heli Einesalo
kuvat Hanna Marttinen

Satoa kaupungin kainalosta

Innokas puutarhuri kasvattaa omat perunansa vaikka keskellä kaupunkia. Yhdessä tekemällä voi innostua, onnistua ja ruokkia ison joukon, kuten Hermannin yhteisöllisessä puutarhassa Helsingissä.

Kristiina Salménille sopii rento yhteisviljely, jossa porukasta saa apua ja tukea. Viljelijät kutsuvat paikkaansa Hermannin puutarhaksi.

Satoa saadaan yleensä enemmän kuin omiksi tarpeiksi. Kukin vie mukanaan mitä tarvitsee.

Anni ja Johanna muokkaavat maata vadelmia varten. Taimet saatiin edullisesti syksyn poistomyynnistä.

Omena kopsahtaa yläilmoista puiselle puutarhapöydälle, jossa tällaisena tiistai-iltana on levällään iloinen kokoelma kesän satoa. Siitä ne vähitellen häviävät, kun ilta tummuu ja väki häviää koteihinsa. Ympärillä kohoavat kuusikerroksiset kerrostalot. Ollaan keskellä kaupunkia, ja ilma tuoksuu vähän mullalle.

Kahdesti viikossa väki kerääntyy hoitamaan Hermannin puutarhaa, jonka viljelyyn on saatu Helsingin kaupungilta lupa. **Kristiina Salmén** asuu puolen kilometrin päässä, ja on täysin hurahtanut yhteisöviljelyyn. Hän kertoo asuneensa lapsena omakotitalossa, jonka pihalla oli kasvimaata. "Äidille aina ehdotin, että kasvimaata voisi laajentaa", Kristiina muistaa. Aikuisena kipinä syttyi uudelleen, kun Kristiina sai ystävältään kirsikkatomaatin taimia. Omassa kerrostalokodissa ei ollut mahdollista viljellä, joten syntyi idea etsiä mahdollisuutta yhteisöviljelmistä.

Sopiva paikka omalle sissipalstalle löytyi Hermannista. Ensimmäiselle noin neliön kokoiselle multaläntille Kristiina istutti kirsikkatomaatit ja nakkasi mukaan yhden mansikantaimen sekä vähän naurista ja ruohosipulia.

"Ollaan keskellä kaupunkia, ja ilma tuoksuu vähän mullalle."

Historia saa olla läsnä

Puutarhan kerrotaan toimineen aikoinaan viereisen Sörnäisten vankilan terapiapuutarhana. Kukkapenkin ympärille ladotut tiilet ovat peräisin vankilan rakennusajalta.

"Olen kukkaihminen", Kristiina sanoo. Vaikka kyseessä on hyötyviljelmä, Kristiina haluaa puutarhaan myös

perennoja. Yhdeksi tavoitteeksi on muodostunut säilyttää alueelta löytyneitä vanhoja lajeja. Näihin kuuluvilla iiriksillä, unikoilla, pioneilla ja salkoruusuilla olisi varmasti monta tarinaa jaettavaksi, jos osaisivat kertoa.

Hyötykasveista vanhaa perua ovat ainakin raparperi, mäkimeirami, rohtosuopayrtti, porsa, piparjuuri ja osa marjapensaista. Kristiina kertoo nähneensä alueelta ilmakuvia 1930-luvulta. Niissä näkyy, että paikalla on jo

silloin viljelty jotakin.

Teeainekset ja aamupalatarpeet

Aluksi kaikilla oli omat hyötypenkit ja vain perunamaa oli yhteinen, Kristiina kertoo. Nykyään kohopenkit ovat kaikki yhteisessä käytössä ja hoidossa, mikä toimii hyvin. Satoa kerätään kypsymisen myötä isolle puutarhapöydälle, ja siitä jokainen ottaa sen mitä tarvitsee.

Muurin juurelta löytynyt parsu on peruja vankilan puutarhan ajoilta. Siankärsämöä viljelijät kuivavat teetä varten, ja onpa Kristiina joskus nähnyt satunnaisen ohikulkijankin keränneen sitä mukaansa.

Javier nostaa perunoita. Viljelyksessä on muun muassa Nicolaa ja maatiaislajike Jutkulaa.

Satoa Hermannin puutarhasta

- 1 Punajuurista on kokeiltu pitkulaisen, tuntemattoman lajikkeen lisäksi 'Tongo di Chioggiaa', jonka raidallisuus paljastuu viipaloitessa.
- 2 Kehäkukat (*Calendula officinalis*) tuovat väriä puutarhaan. Niiden siemenet otetaan talteen seuraavaa vuotta varten.
- 3 Maloppia (*Malope trifida*) kasvaa oleskelualueen lähellä silmänilona. Kun kukkia on paljon, niitä raaskii kerätä myös maljak-

koon.

- 4 Palmukaali (*Brassica oleracea* var. *sabellica*) on ikivanha, italialainen lehtikaalin muoto. Sametikukat (*Tagetes*) häätävät niistä tuholaisia.

- 5 Talkoissa herkutellaan oman sadon latva-artisokalla (*Cynara scolymus*) ja voisulalla.

- 6 Kurkkuyrtti (*Borago officinalis*) on pölyttäjien suosiossa. Se kylvyy puutarhassa itseksensä.

- 7 Papuja viljellään paitsi syötä-

väksi, myös niiden maata lannoittavan vaikutuksen vuoksi. Tarhapapu (*Phaseolus vulgaris*) tuottaa hyvin satoa.

- 8 Kokeilussa on ollut ainakin neljää eri porkkanalajiketta. Niitä on kylvetty niin siemennauhoissa kuin irtosiemeninä.

- 9 Vuoroviljelyssä yksi viljelypenkki vuorollaan lepää ja kerää maahan ravinteita. Keltalupiini (*Lupinus luteus*) on hyvä viherlannoituskasvi.

"Yleensä on yltarjontaa", Kristiina hymyilee. Pinaattia tuli viime vuonna niin paljon, ettei kaikkea ehditty käyttää. Papuja on lukuisia eri lajeja.

Tänä vuonna maan alta nousee porkkanaa, maa-artisokkaa, punajuurta, lanttua ja naurista. Kivimuurin suojaisassa lämmössä kasvatetaan tomaatteja, ja toki puutarhasta löytyy myös omenapuu, herukkapensaita ja mansikkaa.

Mansikat ovat valkoista lajiketta, ja taimet saatiin lahjoituksena. Lajike ei silloin ollut tiedossa, eikä Kristiinakaan tiennyt että valkoisia mansikoita edes on olemassa. "Me vain odotimme ja odotimme niiden kypsymistä", Kristiina nauraa nyt.

Yrttejä Kristiina kerää ja kuivaa teetä varten. Mintut ovat siihen parhaita. Hyvä sekoitus syntyy piparmintusta ja anisiisopista. Anisiisoppi onkin Kristiinan ehdoton suosikkikasvi. Paitsi että se on täydellinen teehen, se on loistava pörriäiskasvi. Yrttitarhassa kasvaa lisäksi ainakin lipstikkaa, tilliä, persiljaa, mäkimeiramia ja basilikaa. Viereisessä talossa asuva nainen kertoo, että hänellä on tapana noutaa puutarhasta tuoreita yrttejä aamupalaleivän päälle. Ihanaa, että näin voi tehdä vaikka asuu keskellä kaupunkia!

Kokeilun iloa ja epäonneakin

Yhteisössä ollaan kokeilunhaluisia. Tavallisimpien viljelykasvien ohella testataan aina jotain erikoista tai vaativaa. Yksi suurimmista saavutuksista on se, kun onnistuttiin kasvattamaan vesimeloni. Ei haittaa, vaikkei se koskaan ehtinyt kypsyä sisältä. Se oli kuitenkin melonin näköinen ja kokoinen! Toisena vuonna iloittiin erityisesti latva-artisokasta. Se kasvoi hienosti ja tuotti satoa. Myös suurikokoista itämaista daikon-retikkaa on kokeiltu.

Aina ei onnistuta. Esimerkiksi tomaatit ovat jatkuvasti kärsineet jostain virustaudista. Tänä vuonna kokeillaan kasvupaikan vaihtamista, josko siitä olisi apua. Myös viime kesänä saadun uuden mullan kanssa on ollut opettelemista. Peruna ja krassi keskittyivät kasvattamaan valtavia lehtiä sadon kustannuksella. On nähty konkreettisesti, että kasvualustalla ja sen ravinnetasapainolla on merkitystä.

1

2

3

4

5

6

7

8

9

Omenapuun alla jaetaan porukalla kerättyä satoa ja maistellaan omatekoisia herkkuja. Tiistai-illan talkoisiin tulivat Kristiina, Johanna, Marja lapsineen, Anni, Javier, Agnese ja Päivi.

Viljely tapahtuu luomuna. Se ei ole sääntö, mutta toiminta vain vetää sen henkistä porukkaa, että halutaan luomua. Lannoittamisen tarvetta vähennetään kiertoviljelyllä. Kristiina naurahtaa sen olevan myös kustannuskysymys. Yhteisössä yritetään tulla toimeen niin vähillä materiaaleilla kuin mahdollista. Suurin osa kaikesta tarvittavasta on saatu lahjoituksena. Kasteluvesi on järjestynyt jonkun tutun kautta, tai sitten on kerätty kolehti ja maksettu jollekin

Sörnäisten vankilan työntekijöiden asuintalot ovat nähneet puutarhan kehityksen monta vuosikymmentä.

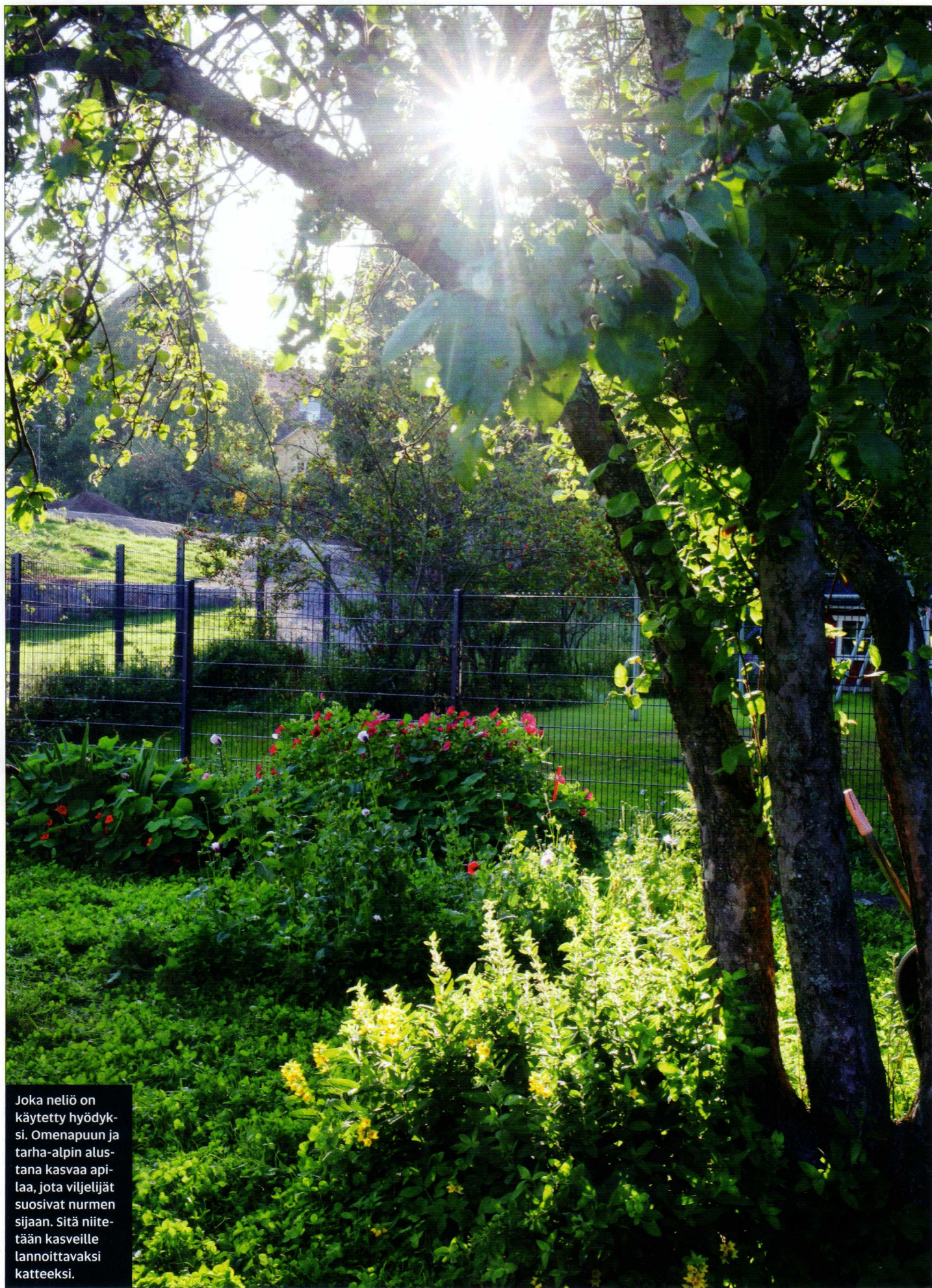
vapaapalokunnalle veden tuonnista. Nyt kaupunki on tehnyt koko puiston alueella remonttia, ja sen myötä paikalle on tulossa vesihana. Se tulee mullistamaan koko kastelun, Kristiina iloitsee. Rakennusvirastossa on oltu ilahduttavan myönteisiä viljely-yhteisölle.

Yhteisössä joku ehtii aina

Talkoita pidetään joka tiistai ja sunnuntai, ja jokainen osallistuu omien resurssiansa mukaan. Kristiina laskee, että aktiivisin porukka koostuu noin kahdestakymmenestä henkilöstä. Monella ei ole mitään aiempaa kokemusta viljelystä. Pinaattia keräävä mies kertoo, että on mukana oppiakseen uutta ja saadakseen kokemusta.

Parhaita puolia yhteisöviljelyssä on se, että aina löytyy joku joka hoitaa ja kitkee. Homma ei kaadu, jos itse lähtee parin viikon reissulle. Yhteisöpuutarha ei sido niin paljon kuin oman pihan kasvimaata. Kun porukassa on asiasta aidosti kiinnostuneita ihmisiä, homma toimii.

Kevät alkaa sillä, että yhdessä mietitään mitä tulevalla kasvukaudella tehdään ja kylvetään. Kun on paljon porukkaa, täytyy olla joustava. Jos tänä vuonna jokin asia ei toteudu, niin sitten seuraavana vuonna uudella innolla. Kristiina kertoo, että kaikki ovat armollisia itselleen, harrastukselleen – ja toisilleen. "Ei se ole niin justinsa." ●

Joka neliö on käytetty hyödyksi. Omenapuun ja tarha-alpin alustana kasvaa apilaa, jota viljelijät suosivat nurmen sijaan. Sitä niitetään kasveille lannoittavaksi katteeksi.